

ספגה חטיבת קסטל, ובשל היותה הגדולה בין חטיבות פת"ח, היתה פגיעה זו קשה במיוחד. הדבר נכון גם לגבי האירגונים האחרים, שרוב עוצמתם היתה מרוכזת בגזירות'החוף ובאיזור נבטיה.

יחד עם זאת, עיקר הפגיעה היה בציוור ולא בכוח'אדם. על פי כמה ידיעות, הוקמה חטיבת קסטל מחדש בצפון'לבנון.

באש"ף היו לפני המלחמה כערך 15,000 לוחמים פעילים.

בחטיבות כראמה וירמוך היו כערך 2100 לוחמים, ויחד עם אנשי האירגונים האחרים הצליחו כערך 2500 לסגת לתוך המערך הסורי.

מבירות התפנו כ-8000 אנשי אש"ף, ופירוש הדבר שמבחינת כוח'אדם איבד אש"ף 4500 איש, שהם כ-30% מעוצמתו שלפני המלחמה. על-פי מקורות ישראליים, נהרגו 700 עד 800 אנשי'אש"ף במלחמה. יש להניח שרוב הנותרים, שנגרעו מן הסד"כ (סדר הכוחות) הפעיל של אש"ף, נמצאים כעת באל'אנצאר, ויוחזרו תמורת השבויים הישראליים.

אשר לפיזורו של אש"ף במרחב, הרי שמתוך כ-8000 שהתפנו מביירות, כ-3700 התפנו לסוריה. פירוש הדבר שמתוך הסד"כ שנותר לאש"ף יותר מ-6000, שהם כ-60% מכוחו שלאחר המלחמה. מרוכזים באיזורי השליטה הסורית בבקאע ובצפון לבנון, אחרי שמפוני'ביירות הגיעו לשם מסוריה. משמע שבמרחב מפוזרים כ-40% הנותרים, כאשר על-פי ידיעות שונות אף מהם חלק חזר ללבנון.

מובן שהכוח המצוי בצפון לבנון ובבקאע אינו מסוגל לסכן את צה"ל בלוחמה סדירה, כשם שאש"ף לא היה מסוגל לכך גם לפני המלחמה. אולם זהו כוח המסוגל לנהל פעילות אינטנסיבית של גרילה נגד צה"ל, וכפי שהובהר לאחרונה, חלקו משרת את האינטרסים הסוריים בלבנון ונוטל חלק בלחימה לצד הכוחות המתנגדים למישטרו של אמין אל-ג'מאיל, בהשפיעו בכך על מאוז'הכוחות הפנימי בלבנון.

יש לציין כי כוחות אש"ף בלבנון מצוידים בציוור כבר, הכולל ארטי' לריה ושריון, ואלה נוטלים, ככל הנראה, חלק בקרבות עם הנוצרים.

אומנם הפלישה שללה מאש"ף את בסיס העצמאי, ורחפה אותו ולזרועות הסורים. אולם הפלישה לא הצליחה לדרחוק אותו לחלוטין מכל לבנון, כפי שקיוו מתכנניה.

תחת לשבת בדרום'לבנון יושב אש"ף כעת בצפונה ובי' איזור הבקאע. תחת להתרכז בביירות הוא התרכז בטרי' פולי, שם ביקר השבוע גם יאסר ערפאת. עם זאת, על פי ידיעות שונות, חזרו כמה מאות אנשי אש"ף לביירות במרוצת השנה שחלפה, והלחימה בשוף הבי' אה אותו לאיזורים נוספים.

● "הגדה הצבאית"

מן הצד השני נתנה הפלישה ההורמנות לאש"ף ולגורמים לבנוניים לפגוע בצה"ל על-ידי מערכת'גרילה, ולגרם למיספר רב יותר של נפגעים ואבידות כנפש, מאשר היה מסוגל לגרום ללא הפלישה.

המלחמה אמנם הרחיקה את אש"ף מיישובי הצפון, אך הכניסה את צה"ל למצב פגיע במיוחד. תנאי השטח, האוכלו' סיה והזירה איפשרו את מימושה של מערכה כזו, אשר אש"ף נבשל כישלון חרוץ בניסיונו לקיימה בגדה.

הדבר נובע מכמה הברלים מהותיים בין הגדה המערבית ובין "הגדה הצפונית".

הגדה המערבית גובלת משלושת עבריה בישראל, כך שאפשרות החריירה וההסתגנות אליה לאורך

גבול הביקעה, שהוא קצר יחסית, ואשר תנאי השטח והאוכלוסיה בו מקילים על מניעת חדירות. בלבנון, לעומת זאת, רק חלק קטן מן השטח המוחזק בידי צה"ל גובל בישראל, והקו שלאורכו יכולות להתבצע חדירות אליה הוא ארוך יותר, ותנאי השטח והצמחיה מקלים עליהן.

גונים הפלסטיניים בקרב האוכלוסיה, דבר שנבע מהעדר בסיס פוליטי מאורגן לאש"ף ולאירגונים האחרים שם.

בדרום לבנון, לעומת זאת, פועלים גופים שונים שהם בעלי בסיס פוליטי נרחב באוכלוסיה ולכן הם יכולים להפתח על

ויש להניח כי הדבר נובע במידה רבה מן המרירה בפת"ח.

● יאט'נאם חדשה

אלם מעבר לחשיפתו של צה"ל למצבים קשים יותר, הרי שעקב תוצאות'המלחמה חלה חשיפה כזאת

יעדם הישיר של ארגוני הסירוב הוא חיילי צה"ל, אך היעד האמיתי הוא החברה הישראלית

של כלל החברה הישראלית. אחת המטרות של "המאבק המזוין" היא לערער את המירוס החברתי בישראל. מטרה זאת היתה מאז ומתמיד רחוקה מפת"ח, ואחר כך מאש"ף. אולם אש"ף מעולם לא התקרב ליעד זה כפי שעשה זאת בשנה האחרונה ויש לציין שבמשך השנים התפכה רוב הנהגת אש"ף מחוינות אלה, אם כי חלק אחר,

עזרתה — דבר המהווה תנאי חשוב לניהול לוחמת'גרילה. מכך עולה כי הפלישה ללבנון, אף כי חסמה בפני אש"ף אופציות'פעולה: אחת, פתחה לפניו את האפשרות לנהל נגד צה"ל לחימה מן הסוג שאליו שאף. יש לציין, עם זאת, כי אש"ף והגורמים הלבנוניים לא מיצו את כל האפשרויות שפתח בפניהם מצב זה,

הברל נוסף הוא בפני השטח. בלבנון תכסית הצמחיה היא נרחבת יותר מאשר בגדה המערבית, דבר המקל על הגרילה ומקשה על התצפית ואף על הגילוי מן האוויר. אחת הסיבות העיקריות לכישלון הנסיון לנהל מלחמת'גרילה בגדה המערבית היה היעדר תשתית לאיר

בגין ואש"ף: קאריקטורה של רענן לוריא בעיתון יפאני ניצחון בכל הקרבות, אך לא במלחמה

המאוגד בחזית'הסירוב, לא למר ולא שכח דבר במרוצת השנים שעברו. המלחמה — המשך השהייה בלבנון, ובמקרה — הנפגעים במלחמה, יצרו קרע בין מחייבניה לשולליה.

יש להניח כי בכל שתי'משך שהיית צה"ל בלבנון ובכל שיימשכו הפגיעות בחיילי צה"ל כך יגדל הקיטוב הפוליטי בחברה הישראלית, קיטוב החוסף במידה רבה קיטוב ערתי.

פירוש הדבר שהקיטוב יהיה במידה רבה פונקציה של פעילות אש"ף והגורמים הלבנוניים נגד צה"ל, וכי בפעם הראשונה יש לפעולתם השפעה על מידת הלכידות הפנימית בחברה הישראלית.

מעולם לא הצליחה הגרילה הערבית להגיע למצב כזה לפני כן.

הדבר נובע, כמובן, מכניסה למלחמה בהעדר קונסנזוס לאומי. על כל המשתמע מכך,

יש להניח כי הראשים של אירגוני הסירוב באש"ף מודעים היטב למצב זה. אף כי יעדם הישיר הוא חיילי צה"ל בלבנון, יעדם האמיתי בניהול מערכת'גרילה זו היא החברה הישראלית. בכך הם מאמצים את הדוגמה הוויאטי נאמית.

בתקופת מלחמת ויאט'נאם היה חלק ניכר מן הפעולות הצבאיות של הוויט'קונג והצפון'ויאט'נאמים מכוון, למעשה, כלפי החברה האמריקאית, כמטרה לערער את רצון'הלחימה שלה ולהביא לנסיגת חיילי ארצות'הברית מוויאט'נאם. היה זה שימוש בפעולות צבאיות מובהקות, כגון מארבים ותקיפת בסיסים, כדי להשיג הישגים בתחום הפסיכולוגי דווקא.

כך, למשל, נקבע עיתויין של מיתקפות, שנועדו לגרום אבידות כבדות לאמריקאים, זמן קצר לפני חגים ומועדים (חג ההודיה; הארבעה ביולי וכו'). כדי להשיג מכסימום של אפקט פסיכולוגי על החברה האמ' ריקאית.

מכך נובע כי למידת ההצלחה או אי'ההצלחה של צה"ל בפעילות נגד גרילה בדרום'לבנון תהיה לא רק משמעות צבאית, כפי שהיה בהת' נסיוות דומות בעבר, אלא גם משמעות פוליטית'חברתית רבת' היקף.

נראה כי בכל שתי'משך השהייה הישראלית בלבנון, כן יוחרף הקיטוב הפנימי בישרי' אל.

● אין פיתרון צבאי

סיכום מראה כי שנה אחרי הפינוי מביירות אש"ף מתאושש, למרות המכה הצבאית שספג, ואף נוטל חלק בלחימה בלבנון. בכמה תחומים נפתחו לפניו אופציות, שלא היו קיימות לפני המלחמה.

המלחמה בין ישראל ואש"ף נמשכת כבר קרוב ל-20 שנה. במהלך מלחמה זו ניצחה ישראל בכל הקרבות, אך לא במלחמה.

גם אחרי הקרב האחרון, הגדול ביותר, לא באה מלחמה זו אל קיצה. במידה רבה נובע הדבר מחוסר' סימטריה בין ישראל לאש"ף. עבור אש"ף הישג הוא בעצם הישרדותו ויכולתו להמשיך בלחימה. עבור ישראל הישג מבחינה צבאית יהיה רק חיסול אש"ף, ועלידי כך שימת קץ למלחמה.

נסיונה של ישראל לשים קץ לפעולות אש"ף באמצעים צבאיים ולחסל את אש"ף לא נשאו פרי. הוא גם לא יצלח, כל עוד קיימים ארבעה מיליון פלסטיניים בעלי תודעה לאומית ורצון לממששה.

מלחמת'לבנון היתה הנסיון הגדול לפתור את הבעייה הפלסטינית באמצעים צבאיים. אם כתוצאה מכך תחזור ליותר ויותר חוגים ההכרה כי בעייה זו אינה ניתנת לפתרון צבאי, וכי הדרך היחידה לכך היא באמצעים פוליטיים, יתכן שיהיה למלחמה זאת הישג אחד, ככלות הכל.